

21 בנובמבר 2016

לכבוד
גב' דינה זילבר
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ)
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: התניית תמיכה בטקסי תרבות בבחינה מוקדמת של התכנים

דובר שרת התרבות פרסם היום הודעה לעיתונות שזה לשונה:

יוזמה חדשה של שרת התרבות והספורט: גוף שיבקש תמיכה לטקס, יידרש להציג תכנית מפורטת שלו

לאור ההתנהלות בתקופה האחרונה בטקסי חלוקה של פרסים הנתמכים על ידי משרד התרבות, הודיעה שרת התרבות והספורט ח"כ מירי רגב, כי מעתה כל גוף שיבקש תמיכה לקיום טקס, יידרש להציג בפני המשרד את התכנית המפורטת של הטקס.

התכנית תוגש למשרד בעת בקשת התמיכה, זאת כדי להבטיח את העמידה בסטנדרטים מקצועיים ובאמות מידה ממלכתיות.

השרה מירי רגב: "לא אתן להפוך טקסים במימון ציבורי לבמה להעברת מסרים מפלגתיים ולביזוי של מדינת ישראל וסמליה".

נתונים תקציביים של תמיכת משרד התרבות בטקסי הפרסים השונים - טקסים שאינם מופקים על ידי משרד התרבות:

האגודה לקידום הקולנוע קיבלה 619,436 שקלים עבור תחרות *האוסקר הישראלי* - לעומת 417,296 שקלים בשנת 2015.

טקס פרסי *קיפוד הזהב* קיבל אשתקד 110,250 שקלים והשנה 110,748 שקלים ועוד 50,477 ללילה פרינג'.

פרס *התיאטרון הישראלי*: בשנת 2016 תמך המשרד בפרס התיאטרון ב-191,250 שקלים.

הודעת הדובר באה בעקבות פוסט, שפירסמה השרה בעמוד הפייסבוק שלה במוצ"ש, 19.11.16:

מירי רגב Miri Regev

19 November at 19:34 ·

רגע לפני כניסת השבת נודע לי על ההתבטאויות הקיצוניות שהושמעו בסיומו של טקס "קיפוד הזהב" של תיאטרון הפרינג' לצד הזלזול בהמנון "התקווה" של מדינת ישראל.
לאור ההתבטאויות הקיצוניות וההתנהגות הבזויה של חלק מהאמנים, אני מתכוונת לבחון לעומק את אירועי הטקס של תיאטרון הפרינג', אשר בהחלטתי הוכפל תקציבו בשנה האחרונה.

בושה וחרפה לאותם אמנים שלא כיבדו את המנון 'התקווה'. כל כך מצער, מכוער ומבייש שקבוצת אמנים מרשה לעצמה לזלזל בערכים, בסמלים ובהמנון מדינת ישראל שבשמם נלחמו ועליהם נפלו חיילים רבים. הגיע הזמן שאותו קומץ אמנים יבין שהוא לא מנהל את המדינה, שלה ולאזרחיה הוא בז. לשמחתי חוץ מעצמו, אותו קומץ לא מייצג אף אחד. חופש ביטוי אינו חופש ביזוי!!!

שבוע טוב ובשורות טובות!

הודעות אלה באו, ככל הידוע, בעקבות דבריה של השחקנית והיוצרת עינת ויצמן, שקראה בטקס פרס "קיפוד הזהב" של תיאטרון הפרינג' ביום שישי להביע סולידריות עם הבמאי והשחקן מוחמד בכרי בשל תביעת דיבה שהוגשה נגדו בעקבות סרטו "גינין ג'ינין", ובעקבות מה שנתפס בעיני השרה כזלזול בהמנון שהושר בסיום הטקס, כשחלק מהקהל יצא תוך כדי שירת "התקווה". זאת בנוסף להקראת שירו של מוחמד דרוויש בטקס חלוקת פרס אופיר של האקדמיה הישראלית לקולנוע.

כששרת התרבות שבה לאולם לאחר סיום הקראת שירו של מוחמד דרוויש ונשאה את דבריה היא התייחסה לטקס כאל "טקס ממלכתי". בכל המקרים שצוינו בהודעה מטעם השרה המדובר בטקסים שמאורגנים על ידי איגודי אמנים ויוצרים. העובדה שטקסים של חלוקת פרסי תרבות נתמכים על ידי משרד התרבות איננה הופכת אותם לטקסים ממלכתיים.

ההליך עליו הורתה שרת התרבות של אישור מראש של תוכן הטקסים כתנאי למתן תמיכה אינו חוקי בהיותו התערבות פסולה בתכנים.

מאז שנכנסה שרת התרבות לתפקידה היא מהלכת אימים על שורה של מוסדות תרבות בשלילת תקציבים: תיאטרון אל מידאן בחיפה בשל העלאת ההצגה "הזמן המקביל", תיאטרון אלמינא ביפו בשל הכרזת אחד ממייסדיו, השחקן נורמן עיסא, על סירובו לשחק בגדה; פסטיבל הקולנוע בירושלים בשל הקרנת סרט תיעודי על יגאל עמיר, סינמטק תל אביב בשל פסטיבל סרטי נכבה ושיבה, קיצוץ בתמיכה של מוסדות תרבות שנמנעו מלהופיע בהתנחלויות ועוד היד נטויה.

כפי שהדגשנו בפנייתנו אליך מיום 30.11.15, בעקבות ניסיון דומה של השרה לאיים בפגיעה בתקציבו של סינמטק תל אביב, דומה כי השרה איננה מבחינה בין דעותיה הפוליטיות לבין תפקידה המיניסטריאלי. במקום לטפח יצירה, המאתגרת את דפוסי החשיבה המקובלים ודנה בנימים החשופים של החברה הישראלית ובשאלות הרגישות ביותר, פעולותיה של השרה עלולות להחניק כל ביקורתיות ולעודד קונפורמיות – ואין סכנה גדולה מזו לחופש הביטוי האמנותי.

בתשובתך אלינו מיום 3.12.15 מסרת לנו, כי הובהרו לשרת התרבות הסמכויות בנושא – דהיינו שרק לשר האוצר מוקנית הסמכות להפחית התקציב במקרים מסוימים הקבועים בחוק, ובכל מקרה לא מראש אלא אך בדיעבד. במכתב אלינו מיום 9.8.2015 השבת לנו ביחד עם גבי אורית קורן, כי הובהר לשרת התרבות שאסור לה להתערב בתכני היצירה, וכי לא ראוי שגורם פוליטי יהיה מעורב בהחלטות תקציביות לגבי מוסד או יצירה מסוימים:

"...הבהרנו לשרה את עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה במצב המשפטי הקיים, לא ניתן לקבוע במבחני התמיכה בתחום התרבות כי התמיכה במוסדות ציבור מותנית בבחינת תוכן היצירות המוצגות במוסדות אלה. זאת, כיוון שבחינת התמיכה במוסדות תרבות לאור תוכןן של יצירות אומנות עולה כדי פגיעה בחופש הביטוי.

עוד הובהר לשרה כי לחופש הביטוי משקל ייחודי בתחום התרבות שהרי חופש הביטוי האומנותי – או חופש היצירה כפי שהוא מכונה לא פעם – שייך ללב ליבה של הזכות לחופש הביטוי. משקל ייחודי זה נובע אף מן המשמעות הגדולה של התמיכה הציבורית הניתנת לתחום התרבות והאמנות באשר ליכולתם של מוסדות התרבות, הנשענים במובנים רבים על תמיכה זו להתקיים בכלל, ושל המוסדות העוסקים בתרבות לא פופולארית בפרט.

לאור מאפיינים אלה של עולם התרבות, לא מן הנמנע כי שינוי מבחני התמיכה באופן הכולל בחינה של תוכן היצירה, לו היה נעשה, יכול היה לגרום לחלק ממוסדות התרבות להימנע ממתן ביטוי לעמדות מסוימות, מתוך חשש שיסכנו את התמיכה הממשלתית. פגיעה באפשרות הפקתה או הפצתה של יצירה וזאת על בסיס תוכנה, היא פגיעה קשה במיוחד בחופש הביטוי, שהלא תוכנה של יצירה הוא לב לבה ועצם מהותה, ולכך מתנגד היועץ המשפטי לממשלה."

נראה כי דברים נכוחים אלה נפלו על אוזניים ערלות. לפיכך נבקש את התערבותך הדחופה לביטול ההליך של בדיקת תכני הטקסים לחלוקת פרסים לתרבות, עליו הורתה שרת התרבות.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים :

גב' מירי רגב, שרת התרבות והספורט
עו"ד הדס פרבר-אלמוגי, יועמ"ש משרד התרבות והספורט